

NGÀNH LUẬT HÌNH SỰ

TÀI LIỆU HỌC TẬP:

- Bộ luật Hình sự năm 2015
- Vũ Thế Hoài (2017), *Giáo trình pháp luật đại cương*, Nxb ĐHCN TP HCM.

1.1. Khái niệm: Luật Hình sự:

1. Là một ngành luật độc lập trong hệ thống pháp luật Việt Nam

2. Bao gồm hệ thống các quy phạm pháp luật do nhà nước ban hành

3. Xác định những hành vi nguy hiểm nào là tội phạm,

4. Đồng thời quy định hình phạt đối với tội phạm đó.

1.2. Chủ thể của LHS

Nhà nước

Ra

**Người
bảo vệ
pháp
luật,
lợi ích
xã hội**

**Quyền
truy
tố, xét
xử tội
phạm**

**quyết
định
về
hình
phạt
phù
hợp**

**Người phạm
tội**

Chấp

**Thực
hiện
hành
vi**

**hành
các
biện
pháp
cưỡng
ché**

1.3. Nguyên tắc cơ bản của ngành LHS

- **Nguyên tắc pháp chế XHCN:** Chỉ có PLHS mới quy định hành vi nào là tội phạm
- **Nguyên tắc dân chủ XHCN:** tôn trọng và bảo vệ các quyền tự do dân chủ của công dân, mọi công dân có quyền ngang nhau, không có phân biệt đối xử...
- **Nguyên tắc nhân đạo XHCN:** áp dụng hình phạt chủ yếu nhằm mục đích giáo dục và cải tạo họ (quy định khoan hồng, hưởng án treo, miễn trách nhiệm hình sự...)
- **Nguyên tắc kết hợp hài hòa sử dụng chủ nghĩa yêu nước và tinh thần quốc tế:** quy định các tội phá hoại hòa bình, chống loài người và tội phạm chiến tranh.

II. NHỮNG NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA LUẬT HÌNH SỰ

PHẦN CHUNG

1. Tội phạm

- **Hành vi** nguy hiểm cho xã hội
  - Do người có năng lực trách nhiệm hình sự hoặc pháp nhân thương mại thực hiện một cách cố ý hoặc vô ý
  - Được quy định trong BLHS
- *Tội phạm là hành vi nguy hiểm cho xã hội, có lỗi, trái pháp luật hình sự và phải chịu hình phạt.*

Dấu hiệu cơ bản của Tội phạm

Tính nguy hiểm cho xã hội

Tính có lỗi của tội phạm

Tính trái pháp luật hình sự

Tính phải chịu hình phạt

Tính nguy hiểm cho xã hội

Gây ra thiệt
hại

QHXX QUAN TRỌNG

Độc lập, chủ quyền, thống nhất toàn
vẹn lãnh thổ

Chế độ chính trị, kinh tế, văn hóa,
quốc phòng, an ninh, trật tự, an toàn
xã hội.

Quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức;
tính mạng, sức khỏe, tự do, danh dự,
nhân phẩm, quyền sở hữu tài sản...
của công dân

Đe dọa gây
thiệt hại

Tính có lỗi

Lỗi là thái độ chủ quan của con người đối với hành vi nguy hiểm cho xh của mình và đối với hậu quả của HV đó.

LÝ TRÍ

Khả năng nhận thức

Y CHÍ

Khả năng điều khiển hành vi

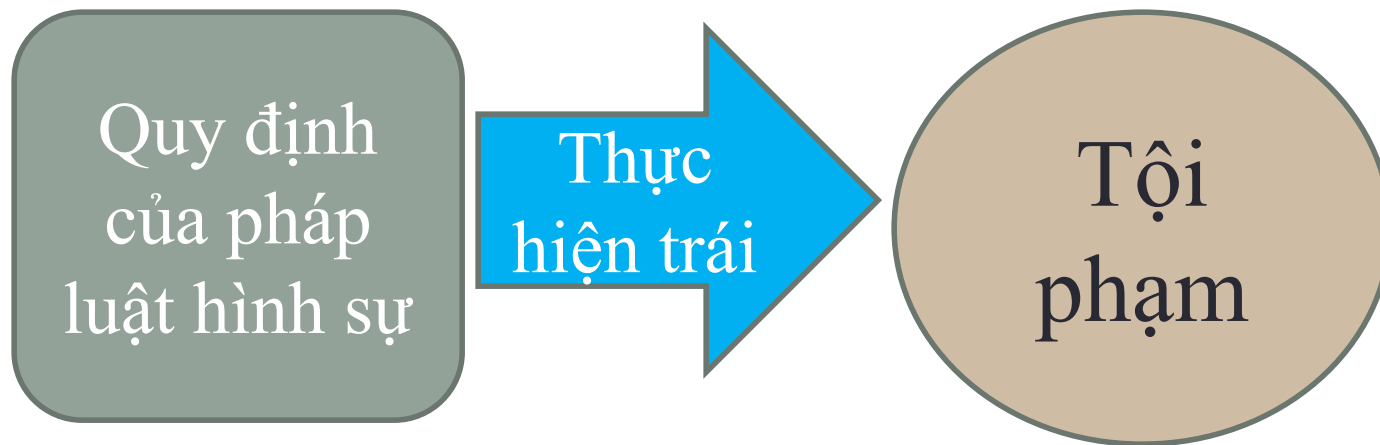

Chủ thể tự lựa chọn và tự quyết định thực hiện hành vi trái gây thiệt hại cho xã hội

**CÓ
LỖI**

Tính trái pháp luật hình sự

- Là dấu hiệu mang tính hình thức phản ánh tính nguy hiểm cho xã hội của hành vi phạm tội.
- Giúp đảm bảo cho việc xác định tội danh và quyết định hình phạt được thống nhất và chính xác.

Tính phải chịu hình phạt

Mọi hành vi phạm tội đều bị đe dọa chịu hình phạt

VD: - Tự ý nửa chừng chấm dứt việc phạm tội → miễn TNHS

- Miễn hình phạt
- Miễn chấp hành hình phạt

2. Cấu thành tội phạm

Yếu tố cấu thành tội phạm

**Chủ
thể**

**Mặt
khách
quan**

**Mặt
chủ
quan**

**Khách
thể**

Chủ thể của tội phạm

*Chủ thể của tội phạm: là con người cụ thể đã thực hiện h/vi nguy hiểm cho xã hội được LHS quy định là tội phạm, có **năng lực TNHS** và **đạt độ tuổi theo quy định của LHS**.*

Năng lực TNHS

Năng lực nhận thức ý nghĩa xã hội của hành vi

Năng lực điều khiển hành vi phù hợp với đòi hỏi của xã hội

Tuổi chịu TNHS

Từ 14 đến 16 tuổi: chỉ chịu TNHS về tội rất nghiêm trọng do cố ý hoặc tội đặc biệt nghiêm trọng

Từ đủ 16 tuổi trở lên: chịu TNHS về mọi tội phạm

Điều 123. Tội giết người

Điều 124. Tội giết hoặc vứt bỏ con mới đẻ

1. Người mẹ nào do ảnh hưởng nặng nề của tư tưởng lạc hậu hoặc trong hoàn cảnh khách quan đặc biệt mà giết con do mình đẻ ra trong 07 ngày tuổi, thì bị phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm.

2. Người mẹ nào do ảnh hưởng nặng nề của tư tưởng lạc hậu hoặc trong hoàn cảnh khách quan đặc biệt mà vứt bỏ con do mình đẻ ra trong 07 ngày tuổi dẫn đến hậu quả đứa trẻ chết, thì bị phạt cải tạo không giam giữ đến 02 năm hoặc bị phạt tù từ 03 tháng đến 02 năm.

Điều 127. Tội làm chết người trong khi thi hành công vụ

Người nào trong khi thi hành công vụ mà làm chết người do dùng vũ lực ngoài những trường hợp pháp luật cho phép, thì bị phạt tù từ 05 năm đến 10 năm.

Khách thể của tội phạm

Khách thể của tội phạm là quan hệ xã hội được luật hình sự bảo vệ và bị tội phạm gây thiệt hại hoặc đe dọa gây thiệt hại ở mức độ đáng kể.

Các bộ phận của khách thể có thể bị tác động là:

- Chủ thể của QHXX;
- Nội dung của các QHXX;
- Đối tượng của các QHXX.

Điều 141. Tội hiếp dâm

Người nào dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác trái với ý muốn của nạn nhân, thì bị phạt tù từ 02 năm đến 07 năm.

Điều 142. Tội hiếp dâm người dưới 16 tuổi

Người nào thực hiện một trong các hành vi sau đây, thì bị phạt tù từ 07 năm đến 15 năm: a) Dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác với người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi trái với ý muốn của họ; b) Giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác với người dưới 13 tuổi.

Mặt khách quan

Mặt khách quan của tội phạm: là những biểu hiện của tội phạm diễn ra hoặc tồn tại bên ngoài thế giới khách quan.

MẶT
KHÁCH
QUAN
CỦA
TỘI
PHẠM

Hành vi (khách quan)

Hành động hoặc ko hành động

Hậu quả thực tế

Mối quan hệ nhân quả giữa h/vi và hậu quả

Các biểu hiện khách quan khác:

- Công cụ, phương tiện, thủ đoạn
- Địa điểm, thời gian...

Điều 168. Tội cướp tài sản

Người nào dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực ngay tức khắc hoặc có hành vi khác làm cho người bị tấn công lâm vào tình trạng không thể chống cự được nhằm chiếm đoạt tài sản, thì bị phạt tù từ 03 năm đến 10 năm.

Điều 171. Tội cướp giết tài sản

Điều 172. Tội công nhiên chiếm đoạt tài sản

Điều 173. Tội trộm cắp tài sản

Điều 123. Tội giết người

Điều 125. Tội giết người trong trạng thái tinh thần bị kích động mạnh

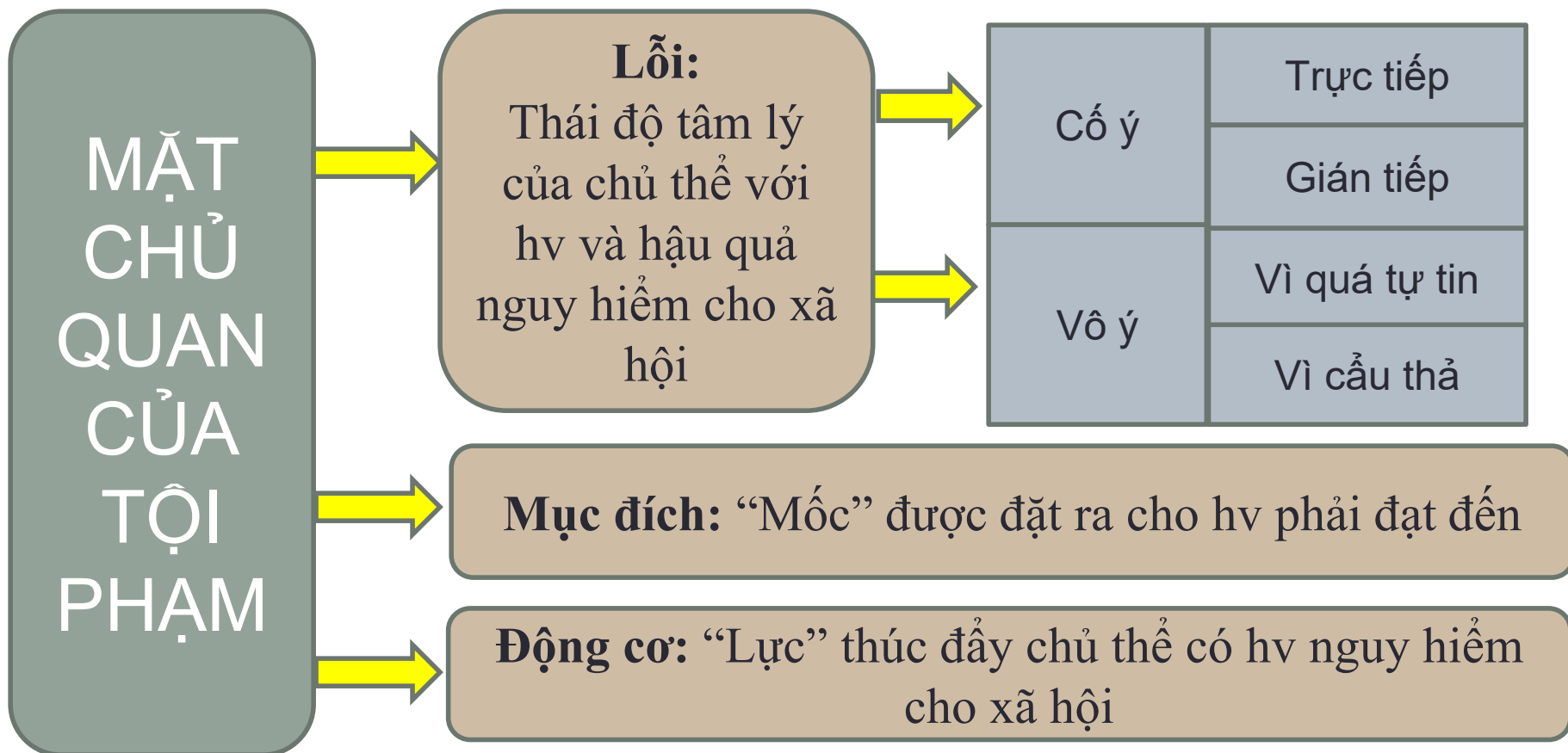
Người nào giết người trong trạng thái tinh thần bị kích động mạnh do hành vi trái pháp luật nghiêm trọng của nạn nhân đối với người đó hoặc đối với người thân thích của người đó, thì bị phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm.

Điều 126. Tội giết người do vượt quá giới hạn phòng vệ chính đáng hoặc do vượt quá mức cần thiết khi bắt giữ người phạm tội

Người nào giết người trong trường hợp vượt quá giới hạn phòng vệ chính đáng hoặc trong trường hợp vượt quá mức cần thiết khi bắt giữ người phạm tội, thì bị phạt cải tạo không giam giữ đến 02 năm hoặc phạt tù từ 03 tháng đến 02 năm.

Mặt chủ quan

***Mặt chủ quan của tội phạm:** là diễn biến tâm lý bên trong của tội phạm, bao gồm: lỗi, mục đích và động cơ phạm tội.*

3. PHÂN LOẠI TỘI PHẠM

22

Ít ng.trọng

Ng.trọng

Rất ng.trọng

**Đặc biệt
ng.trọng**

Mức cao nhất của khung hình phạt

**Không
quá
3 năm tù**

**Từ trên
3 năm
Dưới 7 năm tù**

**Từ 7 năm
Đến 15
năm tù**

**Trên 15
năm tù,
chung thân,
tử hình**

4. Các tình tiết loại trừ tính nguy hiểm cho xã hội của hành vi

Phòng vệ chính đáng

Tình thế cấp thiết

Sự kiện bất ngờ

Chủ thể Quan hệ pháp luật hình sự

- Là biện pháp cưỡng chế nghiêm khắc nhất của nhà nước
- Nhằm tước bỏ hoặc hạn chế quyền, lợi ích của người phạm tội.
- Được quy định trong bộ luật hình sự và
- Do Tòa án quyết định.

Đặc điểm hình phạt

1

Hình phạt là biện pháp cưỡng chế nghiêm khắc nhất

2

Hình phạt được luật hình sự quy định và do tòa án áp dụng

3

Hình phạt chỉ có thể áp dụng đối với người có hành vi phạm tội

Mục đích hình phạt

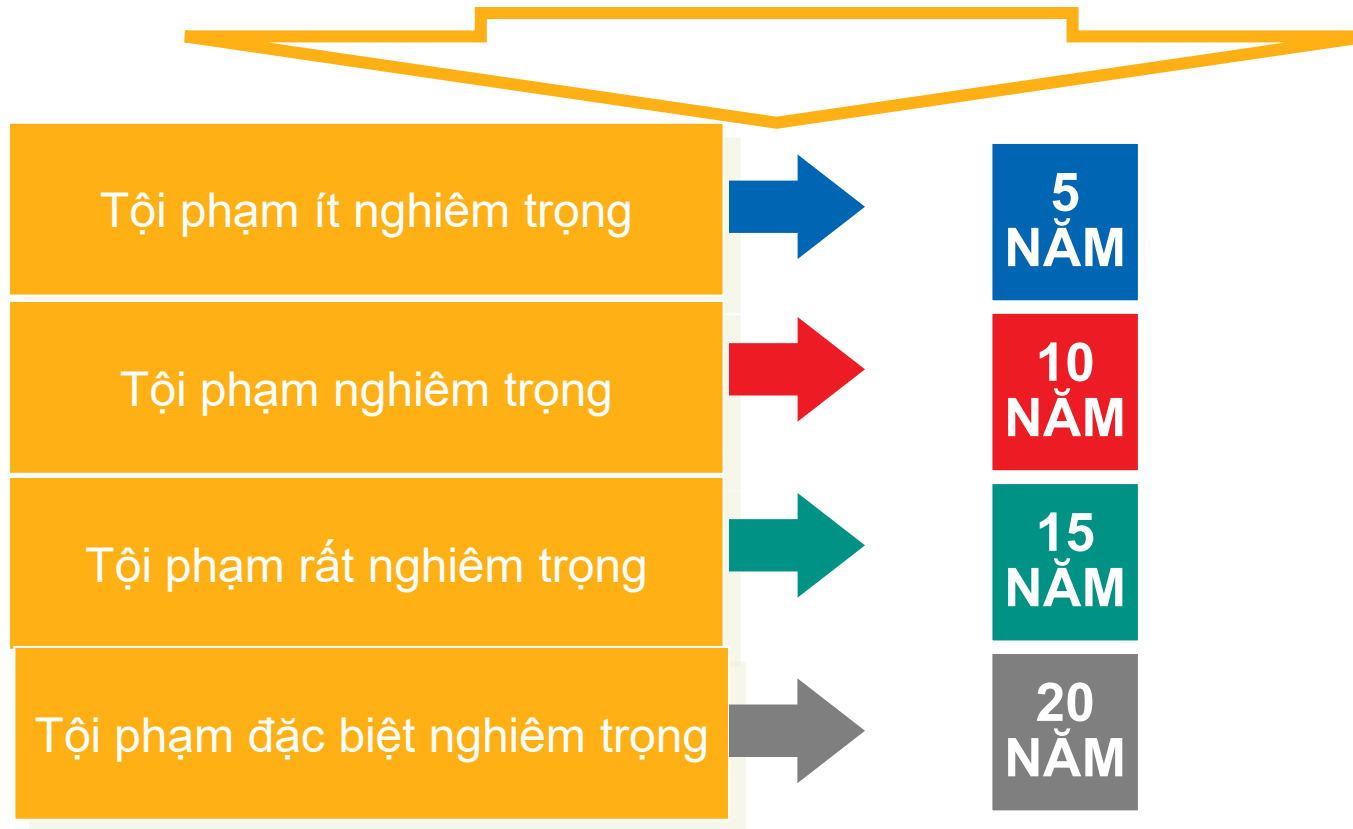
Mục đích phòng ngừa riêng: bao gồm 2 mục đích

+ Trừng trị

+ Cải tạo và giáo dục

Mục đích phòng ngừa chung: hình phạt có mục đích chung là nhằm ngăn ngừa người khác phạm tội, giáo dục, nâng cao ý thức pháp luật.

THỜI HIỆU TRUY CỨU TRÁCH NHIỆM HÌNH SỰ

Phân loại hình phạt (Điều 32)

❖ Đối với cá nhân

**HÌNH PHẠT
CHÍNH**

1. Cảnh cáo
2. Phạt tiền
3. Cải tạo không giam giữ
4. Trục xuất
5. Tù có thời hạn
6. Tù chung thân
7. Tử hình

❖ Đối với cá nhân

HÌNH PHẠT BỔ SUNG

1. Cấm đảm nhiệm chức vụ, cấm hành nghề hoặc làm công việc nhất định;
2. Cấm cư trú;
3. Quản chế;
4. Tước một số quyền công dân;
5. Tịch thu tài sản;
6. Phạt tiền, khi không áp dụng là hình phạt chính;
7. Trục xuất, khi không áp dụng là hình phạt chính

❖ Đối với pháp nhân thương mại

HÌNH PHẠT CHÍNH

- a) Phạt tiền;
- b) Đình chỉ hoạt động có thời hạn;
- c) Đình chỉ hoạt động vĩnh viễn.

HÌNH PHẠT BỔ SUNG

- a) Cấm kinh doanh, cấm hoạt động trong một số lĩnh vực nhất định;
- b) Cấm huy động vốn;
- c) Phạt tiền, khi không áp dụng là hình phạt chính.

PHẦN CÁC TỘI PHẠM

- **Xâm phạm ANQG**
- **Xâm phạm tính mạng, sức khỏe, nhân phẩm, danh dự của con người**
- **Xâm phạm quyền tự do, dân chủ của công dân**
- **Xâm phạm quyền sở hữu**
- **Xâm phạm chế độ hôn nhân và gia đình**

PHẦN CÁC TỘI PHẠM

- **Xâm phạm trật tự quản lý kinh tế**
- **Tội phạm về môi trường**
- **Tội phạm về ma túy**
- **Xâm phạm an toàn công cộng, trật tự công cộng**
- **Xâm phạm trật tự quản lý hành chính**
- **Tội phạm về chức vụ**
- **Xâm phạm hoạt động tư pháp**
- **Xâm phạm nghĩa vụ, trách nhiệm của quân nhân**
- **Phá hoại hòa bình, chống loài người và tội phạm về chiến tranh**

THANK YOU!